



***МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ***

**Кафедра стоматології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»**

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ** Другий (магістерський) рівень

**СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ** Магістр

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ** 22 Охорона здоров'я

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ** 221 Стоматологія

**КУРС** 3,4,5

**Київ 2025**

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Терапевтична стоматологія
<b>Викладач (-і)</b>	Шабранська В. В.
<b>Контактний телефон викладача</b>	
<b>Е-mail викладача</b>	
<b>Формат дисципліни</b>	Нормативна
<b>Обсяг дисципліни</b>	<b>555 академічних годин, або 18,5 кредитів ЄКТС.</b> 3 них: 285 годин – аудиторних (95 годин лекцій та 290 годин практичних занять) та 170 годин СРС (самостійної роботи студентів).
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
<b>Консультації</b>	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p>Дисципліна «Терапевтична стоматологія» є однією з основних клінічних дисциплін підготовки лікаря-стоматолога. Вона охоплює вивчення теоретичних основ, методів діагностики, планування та здійснення лікування пацієнтів із захворюваннями зубів, пародонту та слизової оболонки рота.</p> <p>Під час вивчення курсу студенти опановують принципи відновлення анатомічної цілісності зубів, їх функцій та естетики за допомогою сучасних терапевтичних методик: пломбування, реставрацій, ендодонтичного лікування, ремінералізації та профілактичних заходів.</p> <p>Курс формує у майбутніх лікарів клінічне мислення, навички проведення стоматологічного обстеження, постановки діагнозу, вибору оптимальної методики лікування, виконання клінічних процедур та контроль за профілактикою ускладнень.</p> <p>У процесі навчання студенти оволодівають сучасними методами діагностики та лікування карієсу, пульпіту, періодонтиту, гінгівіту та пародонтиту, освоюють основи естетичної стоматології, роботи з композитними та пломбувальними матеріалами, ендодонтичного лікування та профілактики стоматологічних ускладнень.</p>	
<b>3. Мета та цілі курсу</b>	
<p>Формування у студентів системи знань і практичних навичок діагностики та лікування патологій зубів та тканин пародонту, засвоєння сучасних методів терапевтичного лікування та профілактики стоматологічних захворювань.</p> <hr/> <p>Завдання курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Вивчити етіологію, патогенез та клінічні прояви основних стоматологічних захворювань.</li> <li>• Навчити сучасним методам лікування карієсу, пульпіту, періодонтиту, гінгівіту та пародонтиту.</li> <li>• Ознайомити з терапевтичними та профілактичними процедурами у стоматології.</li> <li>• Формувати клінічне мислення та навички роботи з пацієнтами.</li> </ul>	
<b>4. Результати навчання (компетентності)</b>	
<p><b>Загальні компетентності</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Володіє базовими та професійними знаннями з медичних, біологічних та стоматологічних наук для вирішення клінічних завдань.</li> <li>2. Здатний до критичного мислення, аналізу інформації та прийняття рішень у професійній діяльності.</li> </ol>	

3. Використовує ефективні комунікативні навички для взаємодії з пацієнтами та колегами.
4. Дотримується етичних, правових та безпечних стандартів стоматологічної практики.

#### **Професійні компетентності**

1. Здатний проводити комплексну діагностику стоматологічних захворювань зубів, пародонту та слизової оболонки рота.
2. Використовує сучасні методи лікування карієсу, пульпіту, періодонтиту та гінгівітів/пародонтитів.
3. Застосовує методи профілактики стоматологічних захворювань та навчає пацієнтів правилам гігієни ротової порожнини.
4. Володіє навичками використання сучасних пломбувальних матеріалів і реставраційних технологій.
5. Здатний планувати комплексне лікування пацієнтів із урахуванням стану здоров'я та індивідуальних особливостей.
6. Вміє оцінювати ризики ускладнень та надавати невідкладну стоматологічну допомогу.
7. Працює з клінічною документацією відповідно до стандартів.
8. Інтегрує знання терапевтичної стоматології з іншими дисциплінами (ортопедія, хірургія, профілактика) для комплексного лікування.

#### **Клінічні навички**

- Проведення стоматологічного огляду та збору анамнезу.
- Вибір і застосування методів діагностики (рентген, термопроби, електропульпометрія).
- Виконання процедур пломбування та ендодонтичного лікування під контролем наставника.
- Профілактичне та реабілітаційне лікування пацієнтів після терапевтичних процедур.
- Консультування пацієнтів щодо домашньої гігієни та профілактики.

Вміє планувати комплексне лікування пацієнтів із комбінованими стоматологічними захворюваннями

### **5. Організація навчання курсу**

<i>Обсяг курсу</i>		
<i>Вид заняття</i>	<i>Загальна кількість годин</i>	
Лекції	95	
Практичні (семінарські) заняття	290	
Самостійна робота	170	
<i>Ознаки курсу</i>		
Семестр 5,6,7,8,9,10	Спеціальність 221 Стоматологія	Курс (рік навчання) 3-й, 4-й, 5-й

### **3 КУРС (6,0 кредитів) ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ**

<b>№</b>	<b>Тема</b>	<b>К-ть годин</b>
1	Вступ до терапевтичної стоматології. Предмет, завдання, історія розвитку.	3
2	Клініка та діагностика карієсу.	3
3	Пульпіт: етіологія, класифікація, клінічні прояви	3
4	Периодонтит: гострий, хронічний, ускладнення.	3
5	Гінгівіт і пародонтит. Клініка та діагностика.	3
6	Основи фармакотерапії в стоматології.	3
7	Методи ізоляції робочого поля, антисептика, безпека.	3

8	Основи ендодонтичного лікування.	3
9	Принципи пломбування, відновлення анатомічної форми зуба.	3
10	Профілактика та реабілітація після терапевтичного лікування.	3
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>30</b>

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Години
1	Огляд, діагностика, обстеження пацієнта	8
2	Виявлення та препарування каріозних порожнин	10
3	Пломбування зубів	10
4	Лікування пульпіту (вітальна та девітальна терапія).	10
5	Лікування періодонтиту (пломбування кореневих каналів).	10
6	Обробка та медикаментозне лікування каналів.	10
7	Профілактика карієсу та пародонтиту	10
8	Гігієнічні процедури та професійна чистка зубів.	10
9	Контроль лікування та повторні огляди.	8
10	Підсумкове практичне заняття	4
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>90</b>

### ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Етіологія та патогенез карієсу зубів.
2. Клінічні форми карієсу та їх діагностика.
3. Методи профілактики карієсу.
4. Основи пломбування зубів: матеріали та техніка.
5. Пульпіт: класифікація, симптоми, діагностика.
6. Методи консервативного лікування пульпіту.
7. Періодонтит: етіологія, клінічні прояви, діагностика.
8. Профілактика вторинного карієсу та ускладнень.
9. Основи клінічного огляду стоматологічного пацієнта.
10. Методи контролю ефективності терапевтичного лікування

### 4 КУРС

(6 кредитів)

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема	К-ть годин
1	Діагностика складних випадків карієсу та пульпіту	3
2	Ендодонтичне лікування складних каналів.	3
3	Лікування періодонтиту та ускладнень.	3
4	Пародонтологія: діагностика та лікування хронічного пародонтиту.	3
5	Методи відновлення коронкової частини зуба (вкладки, коронки).	3
6	Реставраційні матеріали, сучасні технології.	3
7	Принципи естетичної стоматології.	3
8	Фармакотерапія при стоматологічних захворюваннях.	3
9	Оцінка ефективності лікування, профілактика ускладнень.	3

10	Інтеграція терапевтичних та ортопедичних методів лікування.	3
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>30</b>

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Години
1	Препарування та пломбування зубів із дефектами середньої складності.	10
2	Лікування пульпіту з ускладненнями.	10
3	Ендодонтичне лікування багатоканальних зубів	10
4	Лікування хронічного періодонтиту.	10
5	Виготовлення тимчасових пломб та реставрацій.	10
6	Використання сучасних пломбувальних матеріалів.	10
7	Контроль якості лікування.	8
8	Профілактичні заходи та індивідуальні рекомендації пацієнту.	8
9	Комплексне лікування пацієнтів із декількома патологіями.	10
10	Підсумкове практичне заняття та контроль знань	4
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>90</b>

### ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Клінічні форми хронічного пульпіту та періодонтиту.
2. Методи ендодонтичного лікування зубів.
3. Сучасні пломбувальні матеріали та реставраційні технології.
4. Лікування гінгівіту та пародонтиту: основні принципи.
5. Профілактика та реабілітація після ендодонтичного лікування.
6. Методи діагностики та лікування вторинного карієсу.
7. Вибір оптимальної стратегії лікування складних клінічних випадків.
8. Принципи естетичної стоматології у терапевтичному лікуванні.
9. Оцінка результатів терапевтичного лікування зубів та пародонту.
10. Документування терапевтичних процедур та ведення історії хвороби.

### 5 КУРС

(6,5 кредитів)

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема	К-ть годин
1	Діагностика та лікування карієсу та пульпіту у складних клінічних випадках.	3
2	Сучасні методи ендодонтії: мікроендодонтія, апексифікація.	3
3	Лікування періодонтиту та ускладнень у складних клінічних ситуаціях.	4
4	Реставраційні та естетичні методики.	3
5	Профілактика вторинного карієсу, реабілітація пацієнтів	3
6	Лікування пацієнтів із соматичними захворюваннями.	3
7	Сучасні фармакологічні підходи у стоматології.	3
8	Комплексна терапія у поєднанні з ортопедією та хірургією.	4
9	Контроль якості та оцінка результатів лікування	3
10	Підготовка до самостійної клінічної роботи	6
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>35</b>

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	Години
1	Лікування карієсу складних форм.	10

2	Ендодонтичне лікування багатоканальних та атипових зубів.	8
3	Лікування періодонтиту з ускладненнями.	8
4	Реставрації зубів різними матеріалами.	8
5	Тимчасове та постійне пломбування	8
6	Профілактичне лікування та індивідуальні рекомендації.	8
7	Контроль і корекція пломбувальних матеріалів.	8
8	Комплексне лікування пацієнтів із комбінованими патологіями.	8
9	Практична підготовка до самостійної роботи в клініці	8
10	Підсумкове практичне заняття та контроль навичок	8
11	Симуляційні вправи та кейс-стаді.	8
12	Обговорення складних клінічних випадків.	8
13	Інтеграційне заняття з терапевтичної та ортопедичної стоматології.	8
14	Підсумкова атестація практичних навичок	4
	<b>ВСЬОГО</b>	<b>110</b>

### ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Комплексне лікування пацієнтів із комбінацією стоматологічних захворювань.
2. Інтеграція терапевтичного лікування з ортопедією та хірургією.
3. Сучасні методи ендодонтичної терапії: апекслокація, інструментальні техніки.
4. Лікування хронічного та ускладненого періодонтиту.
5. Естетична реставрація зубів та використання сучасних матеріалів.
6. Методи профілактики та мінімізації ускладнень у складних клінічних випадках.
7. Планування комплексного лікування у пацієнтів з багатьма дефектами зубного ряду.
8. Особливості терапевтичного лікування пацієнтів із соматичними захворюваннями.
9. Проведення консультацій та навчання пацієнтів правилам догляду за ротовою порожниною.
10. Оцінка результатів комплексного терапевтичного лікування та ведення клінічної документації.

<b>6. Система оцінювання курсу</b>	
Загальна система оцінювання курсу	<p><b>Поточний контроль</b> здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.</p> <p><b>Формами поточного контролю є:</b></p> <p>а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);</p> <p>б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;</p> <p>в) розв'язання типових ситуаційних задач;</p> <p>г) ідентифікація збудників і переносників збудників паразитарних хвороб на фотографіях, макро- і мікропрепаратах;</p> <p>д) контроль практичних навичок;</p> <p>е) розв'язання типових задач з генетики і медичної генетики.</p> <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p><b>Підсумковий контроль успішності навчання</b> проводиться у вигляді екзамену (диф.заліку, заліку) (письмово, усно).</p>

Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки). Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за Таблицею 1.

**Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала	4-баль на шкала	200-бальна шкала
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недостатньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться

лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

**Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))**

4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала	4-баль на шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недостатньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

**Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.**

**Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:**

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

**Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни** визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).

Вимоги до письмової роботи

Підсумкова письмова робота виконується у формі контрольної роботи.

Практичні заняття

**Аудиторна робота**

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
T1-4	сума	T5-8....	
Контрольна робота – 20		Контрольна робота – 20	
Тест – 10		Тест – 10	
Робота на парах – 5		Робота на парах – 5	
Реферат – 15		Реферат – 15	
	50		

Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести, перевірка ідентифікації мікропрепаратів, рефератів), результатів складання 2-х змістових модулів.
--	--

### 7. Політика курсу

**Організація навчального процесу** здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

**Недопустимо:**

- пропуски та запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача);
- списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

### 8. Рекомендована література

**Обов'язкова література:**

1. Костенко М.І., Стеценко В.І., Терапевтична стоматологія. – Київ: Вища школа, 2020.
2. Соловійова І.М., Терапевтична стоматологія: підручник для студентів стоматологічних факультетів. – Харків: Основа, 2019.
3. Gorbatov, N. Endodontics: Principles and Practice. – Springer, 2021.
4. Фармакологія для стоматологів: навчальний посібник / за ред. П.І. Бондаренка. – Київ: Медична думка, 2020.

**Додаткова література:**

5. Cohen S., Hargreaves K. Pathways of the Pulp. – 11th Edition. – Elsevier, 2019.
6. Власенко Л.П., Сучасні методи пломбування та реставрації зубів. – Київ: Здоров'я, 2018.
7. Weine F. Endodontic Therapy. – 8th Edition. – Mosby, 2019.
8. Клиническая стоматология: терапевтическая стоматология / под ред. Н.С. Белова. – Москва: МЕДпресс-информ, 2018.

**Електронні ресурси та онлайн-платформи:**

- PubMed (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>) – для пошуку актуальних наукових статей.
- ScienceDirect (<https://www.sciencedirect.com>) – сучасні дослідження та огляди в стоматології.
- Dentistry Today (<https://www.dentistrytoday.com>) – клінічні кейси та рекомендації.